

UIT HET FOTOALBUM VAN LEO DE ROOIJ

Een stukje Bossche familiegeschiedenis uit de vorige eeuw

Christianus Cornelis Jacobus de Rooij was bakker in de Vischstraat nummer 6. Hij is in 1878 geboren en trouwde in 1904 met Josefina Maria Elisabeth van Kollenburg die in 1912 in het kraambed overleed. Zij kregen drie zoons. De jongste heet Harrie. Twee jaar na het overlijden van Josefina, hertrouwde Chris(tiaan) met Jo(hanna) van den Brink uit Amsterdam. Samen kregen zij een zoon die Leo heette. De latere referendaris van de Burgerlijke Stand in 's-Hertogenbosch. Van hem zijn ook de foto's uit zijn album in dit artikel. Voor zover kleinzoon Christ – zoon van Harrie - heeft kunnen nagaan heeft de familie de Rooij al sinds 1726 haar domicilie in 's-

Hertogenbosch.

De voorvaderen van Christianus (†1983) waren allemaal slagers en bakkers. Ze woonden in de buurt van de Hinthamerstraat. Twee tantes van bakker De Rooij hadden bij de Geerlingsebrug in de Hinthamerstraat een soort papierwinkelje. 'Mijn opa was een sterke man. Hij zei altijd; 'Ik kan een hele koe op mijn rug dragen.' Zo weet ik dat hij als slager heeft gewerkt', vertelt zijn kleinzoon Christ.

Opa de Rooij

Christiaan de Rooij had eerst een bakkerij in de Kruisstraat. Daarna nam hij van de weduwe C.A. de Leeuw in de Vischstraat 6 de bakkerij over. 'Er waren wel tien bakkerijen in de Vischstraat', herinnert Chris zich. Het was een heel oud huis uit 1630. "Op een keer kwam burgemeester Van Lanschot – een groot promotor van het culturele erfgoed van de stad - langs en adviseerde mijn opa om de winkelpui weer in de oorspronkelijke stijl terug te brengen. Dat heeft hij toen gedaan.'

Vischstraat 6 voor de verbouwing

Vischstraat 6 na de verbouwing

'In de bakkerij was het van vroeg tot laat altijd hard werken. 's Avonds zat mijn opa altijd te slapen. Iedereen was welkom. Echt een zoete inval en ontzettend gezellig. De achterkamer was lang en smal met lage balkenplafonds. Mijn oom Leo kon er niet staan,

omdat hij zo groot was. Ik was altijd bij mijn opa, omdat het bij ons thuis op de Hooge Steenweg (De Rooij-Janssens), altijd druk was. Mijn oma zei altijd dat ze in een stoffenzaak het geld gemakkelijker verdienden. In de bakkerij kostte een brood 25 cent en een broodje zes cent.'

'Mijn grootouders hebben heel lang in de Vischstraat gewoond. Toen de ouders van mijn oma (Van den Brink) uit Amsterdam in Den Bosch kwamen wonen, bouwde opa een verdieping op het achterhuis. Tot zijn 76^e heeft opa de bakkerij gehad. Geen een van de zoons wilde in het bedrijf. Ze hadden een

Christiaan met zijn 2^e vrouw Johanna

afschuwelijke hekel aan het harde werken in de bakkerij. Opa werkte zich een slag in de rondte om een paar centen over te houden voor zijn gezin van vier kinderen, een vrouw, een huishoudster en een stuk of vijf knechten. Het deeg werd nog met de voeten gekneet en de oven met takkenbossen gestookt. Nadat het brood in alle vroegte gebakken was, ging een van de knechten met de bak

Dak Vischstraat 6 met links de Hoge Steenweg en rechts de Karrenstraat.
Achter huishoudster en moeder Jo v.l.n.r. Gerard, Leo, Harrie en Jan

fiets door heel de stad het brood rondbrengen. Opa fietste dan met hem mee. Na de oorlog kreeg hij van mijn vader een deegmachine, maar die moest meteen terug, want dat was veel te modern! Dat was nog een hele rel. Hij betrok zijn brood toen van Jordens in de Orthenstraat.'

'Opa De Rooij was collectant in de Sint Pieterskerk. Dat vond hij heel leuk. Ook was hij processiemeester van de bedevaart van O.L.V. ter Linden naar Uden. En hij ging elk jaar naar de Stille Omgang in Amsterdam. Daar was hij helemaal weg van.'

'Voor haar tijd was mijn oma al een progressieve katholieke. Ze kwam tenslotte

De Grote Omgang op 7 juni in de dertiger jaren. Foto's genomen vanuit Vischstraat 6

uit Amsterdam! Op vrijdag dispenseerde ze iedereen. Ze zei altijd: 'Je mag best jus van vlees, want anders is er geen reuk of smaak aan het eten'.

Harrie de Rooij

Om de hoek was de Karrenstraat. Daar woonden de familie Janssens met een stuk of zes kinderen. Een paar in de leeftijd van mijn vader. Zo heeft

mijn vader mijn moeder leren kennen. En zo is mijn vader bij mijn opa Janssens terecht gekomen, die in stoffen handelde. 's Morgens moest hij vroeg mee om de wagens te laden die naar de markt gingen. Ook hielp hij om de kramen op te zetten. 's Woensdags en 's zaterdags was er markt in Den Bosch. Op zijn achttiende jaar kreeg Harrie het erfdeel van zijn

Harrie de Rooij in 'Het Linnenhuis'

overleden moeder (Kollenburg) en ging daarvan studeren op de textielschool in Tilburg. Daarna begon hij bruidsuitzetten te verkopen op de bovenverdieping van de bakkerij in de Vischstraat. Hij heeft altijd heel hard gewerkt. Tot elf uur 's avonds stond hij de stoffen op te rollen zodat de zelfkanten precies op elkaar lagen. Hij zag meteen als we er aan waren geweest. We hadden veel klanten van buiten Den Bosch; die droegen geen jurken maar schorten of streekdracht. Alleen de beter gesitueerden droegen jurken. Mijn vader had goede contacten met de familie Rouppe van de Voort en De Gruijter. Hij mocht bij De Gruijter regel-

Het Linnenhuis op de Vughtstraat

matig de linnenkast van de familie bijhouden en later ook die van de fabriek. Als wij tijdens de oorlog iets nodig hadden konden we het bij De Gruijter krijgen. Wij hadden altijd alles volop. Je kon ook gewoon nog textiel kopen in bij de fabrieken in Enschede. Hij maakte in de Vischstraat al meer omzet dan in de bakkerij. Het liep goed en hij begon 'Het Linnenhuis' in de Vughtstraat 3 (het pand 'De Wolbaal'). In die tijd trouwde hij met mijn moeder Riek Janssens.'

'Mijn oom Willem Janssens Kitselaar had op de Schapenmarkt het Engelse Stoffenhuis. Voor de oorlog had hij op de Pensmarkt het pand nummer 22 gekocht. Eerst zat daar een meubelzaak in. In verband met de oorlogsdreiging is mijn vader daarbij ingetrokken. Maar uiteindelijk liep het spaak en is ons gezin op de Frederik Hendriklaan 49 gaan wonen. Na de oorlog begon

mijn vader daar weer met stoffen en in 1948 zette hij de zaak verder op de Hoge Steenweg 11. (De Rooij-Janssens)'

Opa Janssens

'De moeder van opa Janssens was afkomstig uit België. Ze had een wafelkraam en reisde rond over de kermessen. Mijn opa is dan ook in Heusden geboren. Die mannen van Janssens lieten al hun vrouwen werken. Zelf deden ze niet zoveel, werd mij verteld. Mijn opa had ook een grote kraam waar hij de nougat van Jacobs Stuvé verkocht. Op een keer zag hij dat de draaimolen goed geld opbracht en besloot die ook maar te kopen. In die tijd had je meerdere potjes op het vuur staan. Hij had ook nog een water- en vuurhuis in 'de Pijp'. Daar kon je warm water, een kooltje voor een vuurtje en brandewijn kopen. Een van zijn onderneminkjes was een stratenmakerij. Wat het straten kosten moest, liet hij uitrekenen door de fraters van Tilburg op de Papenheul. Iedereen deed van alles om aan geld te komen. Personeel was er zat, want dat verdiende niks. Misschien vijftig gulden per jaar en kost en inwoning. Als mijn oma een jurk kocht, kocht ze er ook een voor de huishoudster, die kreeg je erbij als je trouwde!'

'Ik heb het ook maar van horen zeggen, maar in Den Bosch stond 'de roomse jodin' met stoffen op de markt. Opa Janssens heeft die kraam overgenomen en zo is mijn familie in de textiel terecht gekomen.'

'Opa Janssens had acht kinderen. Die stonden overal in winkeltjes, onder andere in Waalwijk, Eindhoven en Tilburg. Maar die kinderen hingen zo aan elkaar en hun moeder dat uiteindelijk al die winkels weer verdwenen. Daarna begon hij in de Vugterstraat, in de buurt van De drie Azen.'

Bossche kinnesinne

Mijn vader en moeder en opa en oma spraken goed 'Bosch'. Vroeger kon je horen uit welk deel van Den Bosch ze kwamen. Een neef van me zei altijd: 'Die middenstanders spreken toch anders Bosch.' Middenstanders hadden in de beleving van Christ niet veel contact met elkaar: 'Misschien kwam dat door wantrouwen. Het was allemaal kinnesinne gedoe. De familie van mijn moeder keek op de familie De Rooij neer, want die hadden niet veel geld. En de familie De Rooij keek op de familie Janssens neer. Dat vonden ze maar ordinair volk.'

'Als je vroeger een vriendje had, vroeger ze meteen wat zijn vader deed. Terwijl iedereen in Den Bosch elkaar toch kende. Als je uit een ander milieu kwam waren ze meteen achterdochtig.'

Kees van den Brink